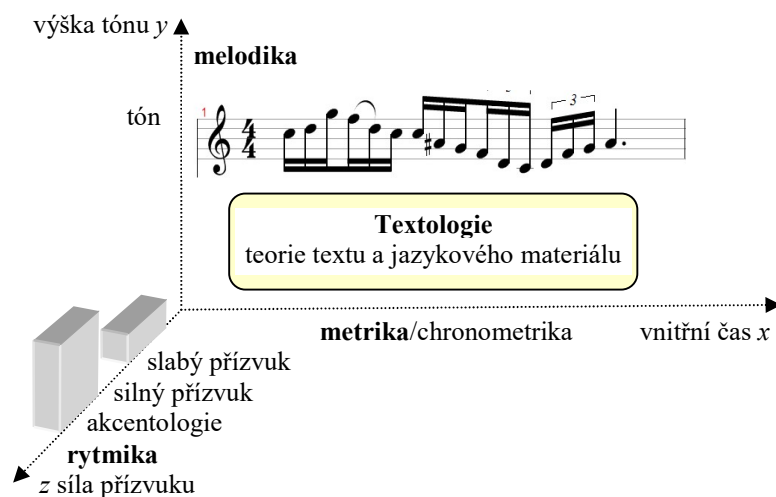

Axiomatická výstavba mikropoetiky

Mikropoetika ovšem primárně obhospodařuje jiné patro literárního světa, vládne **technickému prostoru** uměleckého díla. Její pozornost se přednostně upíná na jiné parametry, na věcné rozměry díla, a to nejen na jeho rozsah, velikost a tloušťku, ale primárně na skladbu kompozice díla z nejmenších jednotek času (dob, stop, veršů, strof), přízvuku (přízvučných a nepřízvučných slabik) a tónu. Zkoumá prostor a čas **uvnitř** díla tak, jak ho prožívá čtenář při četbě románu básnické sbírky a jak jeho hranice vytyčují rytmické pulsy verše. Jeho hlavní osy vymezují čas, tón a přízvuk.

Tab. 1. *Technický prostor mikropoetiky*

Konstrukce prostoru mikropoetiky v tab. 4 ukazuje, že relevantním parametrem času na ose x jsou pouze doby na úrovni stop, meter, paus, veršů a strof. Doménu technické chronometrie uvnitř díla tedy spravuje **metrika**, teorie členění vnitřního času básně na mory, metra a jejich vyšší násobky. Prostorová dimenze v recitované poezii prakticky nefiguruje, pokud nemá báseň zvláštní obrazné vizuální členění jako *carmina figurata*. Pominout ji můžeme i v tištěné formě poezie, kde členění textu do veršů a sloh slouží jako grafické vyjádření nepsané interpunkce prosodické. Místo ní okupuje osu z ukazatel síly přízvuku či index hlasové intenzity, který umožňuje zkoumat pravidelné vlnění akcentologického reliéfu verše a konstituuje království **rytmiky**. K nim se druzí vertikální osa y poměřující intonační výšku tónu a zavdávající opodstatnění k samostatnému oboru **melodiky**. V klasické

básnické versologii hraje pouze roli podružnou, akcesorní, ale v hudební teorii (muzikologii) roli primární. U indočínských tonálních jazyků s melodickým tónem a přízvukem existují zjevné zbytky starého **melodického verše**, tj. tonálního ve správném, ne „tónickém“ a akcentuačním, smyslu slova.

Všechny literární světy je nutno zkoumat substanciálně jako planetární soustavy rotující kolem svého slunce působícího jako přirozená rotační osa a nulový bod souřadnicové soustavy. Nejsou ukotveny v abstraktních prázdných bodech vesmíru a pohybují se neodlučně se svým přirozeným **nosičem**. Nosičem ústní slovesnosti je vždy konkrétní kmen, lid či **ethnos** a nosičem národní literatury národ. Nositelem fikčního světa jsou jeho postavy a pevným opěrným bodem technického prostoru samo literární dílo.

Také mikropoetika má svou hmotnou substanci, jejím substanciálním nosičem je **textologie** jako teorie textu (*Texttheorie*). Nemá značenu zvláštní dimenzi, ale hraje stejnou roli jako hmotnost (váha) v astrofyzickém popisu planetárních soustav. Bez textu není žádná metrika, rytmika ani melodika. Text je hmotná substance a všechny prosodické ukazatele jsou jen její atributy. Text v nulovém bodu prosodického souřadnicového systému žije nezávisle svým životem a udává svým pulsem i rázování měr ostatních dimenzí.

Výtah ze studie Pavla Bělíčka *Encyklopedie soustavné literární vědy. Literární poetika*. Praha 2011, pp. 17-19